

Toimetulek on julgeolek!

Sotsiaal-
demokraadid

Ristsõna: võida reis
Brüsselisse!

lk 12

Maris Hellrand:
Las jääda ükski
mets...

lk 6

Jevgeni Ossinovski

kaitseb vabadust
ja võrdseid võimalusi

Madle Lippus: Hea ruum kõigile. lk 4
Kaarel Oja kutsub muuseumisse. lk 6 ja 12

Ivo Linna kontsert
21. veebruaril lk 12

Jevgeni Ossinovski:

Minu Eesti on avatud, hooliv ja keskkonnahoidlik

421

Jevgeni Ossinovski
Tallinna
Linnavolikogu
esimees

Jevgeni Ossinovski poliitiline karjäär algas 2011. aastal, mil ta riigikogu noorima liikmena oma esimese ametivande andis. Sellele järgnes kiire tõus Eesti poliitika absoluutsesse tippu. Juba kolm aastat hiljem oli ta haridusminister, seejärel erakonna esimees ning valitsuse liige veel kahes valitsuses. Tänapäevaks on Jevgeni üks kogenumaid poliitikuid Eesti Vabariigis.

Milliseid konkreetseid otsuseid järgmine riigikogu langetab, ei saagi ette näha. Küll aga saab valija otsustada, milliste väärtustega poliitikud neid otsuseid langetama hakkavad.

„Poliitika tuum ei ole tegelikult ju loosungid plakatil ega valimislubadused. Poliitika tuum on väärtused, mida erakond ja poliitik kannavad, ja terviklik nägemus ühiskonnast”

Ta usub, et sotsid on ainus erakond, kes seisab korruga vabaduste ja võimaluste eest. See tähendab ühelt poolt demokraatlike põhiõiguste kaitset, et igaüks saaks olla tema ise. Teiselt poolt võrdsemate võimaluste tagamist, et aidata järele nõrgemaid.

„See ei ole ainult empaatia küsimus – et peaksime appi minema neile, kes on kehvemas seisus –, vaid ühiskonna tasakaalustatud arengu küsimus. Et saaksime toimivas de-

CV

Sündis 15. märtsil 1986 Kohtla-Järvel, abielus, poja ja tütre isa.

Haridus: Londoni Majandus- ja Poliitikakooli magistrikraad võrdlevas politoloogias, Warwicki Ülikooli magistrikraad filosoofias, Tartu Ülikooli filosoofia eriala, Tallinna Reaalkool

Töö:

2021 - Tallinna Linnavolikogu esimees

2011- 2022 Riigikogu XII, XIII ja XIV koosseisu liige

2015-2018 tervise- ja tööminister

2014-2015 haridus- ja teadusminister

2015-2019 SDE esimees

mokraatias rahumeelselt areneda, et ühiskonnas oleks vähem pingeid ja vaenu,” leiab Ossinovski.

Just ebavõrdsuse süvenemises näeb ta EKRE populaarsuse põhjust ning peab seda ohuks Eesti demokraatiale ja julgeolekule.

„Küsimus ei ole inimestes,” raputab ta pead. „Küsimus on selles, et meil on tekkinud poliitilised liidrid, kes teadlikult võimendavad ühiskondlikke vastuolusid ja kasutavad neid oma huvides ära.”

Sõimata on lihtne, lahendused keerulised

Sõim, populism ja kõlavad loosungid on emotsionaalselt haaravad. Lahendused, mida Jevgeni Ossinovski ja sotsiaaldemokraadid pakuvad, seda tihti ei ole. Nad on keerulised, teadus- ja tõenduspõhised. Oluline on ju lahendada päris probleemi, mitte toksilisust juurde valada.

Ossinovski on kindlalt veendunud, et inimeste pettumuse vähen-

Kiiev, september 2022

damiseks peame leidma toimivad lahendused sotsiaalse ebavõrdsuse vähendamiseks. Ainult nõnda on võimalik vimma täis EKREst õhk välja lasta. Samavõrd kindlalt on ta veendunud, et EKRE valitsusse saamine tuleb välistada.

„Meie valija võib olla kindel, et sotsiaaldemokraadid ei anna mingil tingimusel ühtegi häält EKRE võimule tulekuks, sest peame seda Eestile ohtlikuks,” kinnitab ta. „Nägime neli aastat tagasi, millise kaose nad valitsuses tekitasid. Täna julgeolekuolukorras on selliste vigade hind mõõtmatu kasvanud. Me ei saa seda lubada.”

Sõjas ja rahus

“Kui sõda algas, olin kodus koolis,” mäletab Ossinovski 23. veebruari õhtut, mil läks magama uskudes, et sõda tulebki. 24. veebruar, mis peaks olema riigi pidupäev, algas tema jaoks varahommikul telefonist teadete kontrollimisega. Sarnaselt enamikele Lääne analüütikutele oli ka temal hirm, et Ukraina kukub umbes nädalaga kokku. Aga Ukraina on näidanud erakordset vaprust. Ossinovski on käinud vahepeal Ukrainas kohal: “Minu jaoks üks kõige muljetavaldavamaid asju on olnud see, et kuivõrd igal tasandil - väikse külani välja - asi toimib, vald töötab, teenuseid pakutakse edasi. Need struktuurid on kõik püsima jäänud. See on erakordne.” Suuresti tema eestvedamisel on Tallinn igakülgset toetanud Ukrainat – saadetud on humanitaarabi, liinibusse, koolidele sülearvuteid ja palju muud. “Vabadust tuleb kaitsta!” on Ossinovski veendunud.

Hooldekodu pensioni eest – lõpuks ometi

Sotsiaaldemokraadid on olnud valitsuses viimased pool aastat. See pole just pikk tegutsemisaeg, kuid mitu olulist saavutust saab häbenemata välja tuua. Sotsiaalvaldkonna endise juhina nimetab Ossinovski hooldekodureformi, mis on sotside eestvedamisel seaduseks saanud ning võimaldab selle aasta juulist pensioni eest hooldekodukoha saada.

„See on päriselt oluline sotsiaalreform, mis annab eakatele võimaluse väärikalt, lähedasi koormamata elada ka siis, kui kodus enam hakka- ma ei saa.”

Taastuenergia tuleb, aga sellest on vähe

Arvestades kliima- ja energiakriisi, on väga oluline saavutus otsus toota 2030. aastaks vähemalt Eesti kogutarbimise jagu taastuvelektrit. See tähendab taastuenergia võimsuse neljakordistamist vaid mõne aastaga. „Tegin riigikogus seda ettepanekut mitu aastat, kuid sellele olid vastu kõik erakonnad Reformierakonnast EKREni. Nüüd on see sotside koalitsioonileppe prioriteedina seadusse saanud.”

Keskonnapolitikas on järgmise valitsuse otsused kriitilise tähtsusega. Ta usub, et metsaraiet tuleb oluliselt vähendada, et Eesti metsandus oleks kestlik ning mets elurikas. Taastuenergia arendamiseks tuleb mõne aastaga teha väga suur hüpe, et tagada meie inimestele keskkonnanahoidlik ja taskukohane energia.

Veel laiem vaade on Ossinovski jaoks see, et inimkond ei mahu oma tänase elustiiliga maakera taluvuspiiridesse. „Kõik, mida ei saa teha igavesti, ei ole kestlik. Me ei saa igavesti sellisel viisil elada: ekspuuteerida ressursse, võtta looduselt järjest ruumi inimese jaoks, kasvada inimkonnana järgnevates miljardites suuremaks. Seda võimalust ei ole. Seetõttu on need muutused ja inimkonna jalajälje vähendamine paratamatult vajalik, kui tahame jätta oma lastele elamisväärse planeedi,” leiab ta.

Kas sa oled oma laste tuleviku pärast mures?

„Kliimamuutuste katastroofilist mõju saavad nemad paraku kordades rohkem tunda kui mina. Aga õnneks on veel lootust, et riigid ja nende kodanikud võtavad end kokku ning hoiavad hullema ära,” usub ta.

„Kui see kõrvale jätta, siis olen küll kindel, et mu lapsed Artur ja Marta saavad elus suurepäraselt hakkama ja eks me püüame abikaasa Triinuga neile selleks vajalikud väärtused juurutada. Avatus, uudishimu, empaatia. Kasvatame neid sünnist saati kakskeelsetena, nad õpivad mitmekultuurilises koolis. Erinevalt oma lapsepõlvkogemustest on mul rõõm näha, kuidas rahvuse või välimuse järgi inimeste eristamine on võõras. Nad ei saa isegi sellest küsimusest aru,” naerab ta.

Marina Kaljurand Vajame kindlus- ja turvatunnet

Vanalinn ja Uus Maailm, Kassisaba ja Kadriorg, Maarjamäe ja Pirita koos asumiselsidega on head näited kogukonnatundest, heanaaberlikkusest ja sõbralikkusest – põhimõtetest, mida kannavad sotsiaaldemokraadid üle Eesti.

Meie ees on väga keeruline aasta: keegi ei oska ennustada, kui kaua kestab sõda Ukrainas, milliseks kujunevad hinnad, kui palju tuleb maksta toasoojuse ja toidu eest. Selles olukorras tuleb toetada neid, kes teavad, mille eest nad seisavad ning teevad seda pühendunult ja kogu südamest. Riigikogusse tuleb valida need, kes seisavad Eesti julgeoleku ja turvalisuse eest; keda kuulatakse ja kellega rahvusvaheliselt arvestatakse; kes seisavad Eesti looduse eest; kes seisavad iga inimese eest – olgu ta laps või eakas, üksik- või lasterikas vanem; eestlane, venelane või ukrainlane, väikeettevõtja või suurtööstur.

Me kõik vajame täna kindlus- ja turvatunnet. Me kõik vajame märkamist ja hoolimist. Meie seas on järjest rohkem neid, kes vajavad tähelepanu ja abistamist. Ning just selle eest on sotsiaaldemokraadid alati seisnud ja seisavad ka edaspidi.

Mul on väga hea meel näha, et sotsiaaldemokraatide nimekirja eelseisvatel riigikogu valimistel on tugev ning et seda veab teie ringkonnas minu väga hea sõber ja kolleeg Jevgeni Ossinovski.

**Valige sotsiaaldemokraate!
Mina valin.**

Madle Lippus:

Hea ruum on kõigile hea

422

Madle Lippus
Tallinna
abilinnapea

CV

Madle Lippus on Tallinna linnaplaneerimise abilinnapea ja inimõõtmelise linnaruumi pikaegne eestkõneleja. Madle on olnud ühe esimese Tallinnas loodud asumiseltsi, Uue Maailma seltsi üks eestvedajatest, Vabariigi Presidendi Toomas Hendrik Ilvese vabakonnanounik ja Muinsuskaitseameti kommunikatsioonijuht. Samuti 2021. aastal loodud algatuse Elav Tänav tegevjuht ja asutajaliige.

Minu huvi ruumi planeerimise ja selle vastu, kuidas mõjutab ruum inimestevahelisi suhteid, tekkis hoopis varem teadmisest, et hästi planeeritud ruum on lisaks kõigele muule ka sotsiaaldemokraatlik, sest loob võrdseid võimalusi.

Noorena ei olnud mu kodu lähedal kesklinnas Uue Maailma asumis ühtegi head kohta olemiseks – tänavatel polnud pinke ega parginurkasid, rääkimata kohvikutest. Hiljem lapsekäruga mööda linna liikudes sai selgeks, et see linn kärutamiseks üldse mõeldud ei olegi. Nii jäigi käimata ja olemata kohtades, mida ma tegelikult oleksin tahtnud külastada. Olukorraga leppimise asemel hakkasin aga hoopis tegutsema ning sain aina enam aru, et ligipääsematu ja halvasti korraldatud ruum ei ole murekoht ainult mulle, vaid ka paljudele teistele.

Head ja mõnusad linnad on ka mitmekesised linnad. Need on kohad, kus on hea elada erineva sissetulekuga, eri vanuses ja soost inimestel. Selle saavutamiseks on oluline pöörata tähelepanu vajalikele teenustele: et lasteaiad asuksid kodu lähedal, kooli ja huviringi saaksid lapsed liikuda turvaliselt ja iseseisvalt ning toidupood asuks jalutuskäigu kaugusel. Et teenused oleksid lisaks lähedusele ka kättesaadavad, tuleb muuta ligipääsetavaks ja turvaliseks ka tänavaruum ning teha ühistransport mugavaks. Viimane ka selleks, et liikuda kaugemale tööle-kinno-näitusele. Muutes teenuste asukoha ja liikumise linnas muga-

vaks, teeb see teenused kättesaadavamaks – lapsel ei jää trennis käimata põhjusel, et vanemal pole võimalik teda sinna viia. Lisaks annab see võimaluse vähendada kulusi: praegu moodustavad näiteks kulutused autole keskmise pere eelarvest märkimisväärse osa.

Hästi planeeritud ruumil on ka igapäevaseid-praktilisi positiivseid mõjusid. Näiteks mida rohkem inimesi ja erinevatel kellaaegadel tänavatel liigub, seda turvalisem on linnaruum ning kulu ühiskonnale väiksem, sest ei tegeleta tagajärgede, vaid probleemide ennetamisega. Aga on ka laiem majanduslik kasu: mitmekesised linnad on atraktiivsed turismisihtkohad, need tõmbavad ettevõtteid ja elanikke. Ning hästi planeeritud ruum arvestab ka keskkonnaga.

Hästi läbi mõeldud ruumiplaneerimine pole oluline ainult linnades. See on tähtis ka riigi tasandil, aga seal ei ole see justkui kellegi vastutada. Nii valguvadki linnad laiali, teenused asuvad kus juhtub ning väiksemasse linna saab bussiga vaid paar korda päevas. Et seda muuta, kandideeringi riigikokku.

Täidetud Iubadused

Sotsiaaldemokraadid viisid valitsuses ellu mitu kauaoodatud muudatust, mis leevendavad oluliselt kriiside mõju ja toovad Eesti inimestele kindlustunde.

1 **Hooldekodu koha saab pensioni eest**
Alates 1. juulist saavad abivajajad oma pensioni eest koha hooldekodus. Hinnavahe jääb riigi ja omavalitsuste kanda. See aitab peredel säästa aastas keskmiselt 6000 eurot ja laseb tööturule naasta neil, kes on seni olnud igapäevaselt seotud oma lähedase hooldamisega. Väärrika vananemise aitavad tagada ka eakatele mõeldud paremad koduhooldusteenused.

2 **Esimese ja teise lapse toetus tõuseb kolmandiku võrra ehk 80 euroni**
Lapsetoetus on tõusnud just neil aastatel, mil sotsiaaldemokraadid on valitsuses. Nüüd suurenevad lisaks esimese ja teise lapse toetusele oluliselt ka paljulapselistele peredele makstavad toetused. Sotside eestvedamisel tehti ära ka aastaid oodatud otsus - üksikvanema toetus tõuseb neljakordseks ehk 19 eurolt 80 euroni.

3 **Tulumaksuvaba miinimum tõusis jaanuaris 654 euroni**
See jätab keskmise ja madalama sissetulekuga inimestele aastas kätte 370 eurot rohkem, mis aitab hinnatõusudega paremini toime tulla. Keskmine vanaduspension, 704 eurot, on samuti tulumaksuvaba.

4 **Hüvitame suured energiaarved ja fikseerisime elektri hinna ootamatute hinnakõikumiste vastu**
Energiahindade hüvitis rakendus sügisel automaatselt kõigile ning vähendas igakuiseid elektri-, gaasi- ja küttearveid. Universaalteenusega löi riik võimaluse osta elektrit fikseeritud hinnaga.

5 **Jätkame tasuta kõrgharidusega ja tööme õppejõududele palgatõusu**
Kõrgharidus sai erakorraliselt 10 miljoni eurose rahasüsti. Edaspidi suureneb kõrghariduse riiklik rahastus aastas 15 protsenti. Haritud rahvas tagab Eesti majandusarengu ja toob tasuvamad töökohad.

6 **Ehitame kaasaegsed üürikodud maale ja väikelinnadesse**
Käivitasime üürimajade programmi, mis toetab uute ja kvaliteetsete kodude ehitamist väikelinnadesse ja maapiirkondadesse.

7 **Tõstisime päästjate, politseinike, õpetajate ja treenerite palka**
Tõstisime aasta algusest märkimisväärselt palkasid päästjatel, politseinikel, õpetajatel, treeneritel. Inimesed, kes seisavad igapäevaselt meie turvatunde eest ja annavad meie lastele maailma parimat haridust, väärivad õiglast töötasu.

Sotsiaaldemokraadid seisavad ka järgmises valitsuses hooliva ja tugeva Eesti eest.

Toimetulek on julgeolek!

**Sotsiaal-
demokraadid**

Kultuur kõigile!

Kui huvikoolid ja trennid muutuvad lastele liiga kalliks, tuleb neis edasi käimist rohkem toetada. Kui isegi muuseumipilet hakkab üle jõu käima, peab Tallinna muuseumipühapäevade algatus laienema ka teistesse muuseumidesse.

423

Kaarel Oja
Tallinna
abilinnapea

On paratamatu, et keerulistel aegadel vaatame kulutused üle ja hoiame raske südamega kokku ka kultuuri, vaba aja ning huvitegevuse arvelt. Nii ongi viimaste aastate kriisid tekitanud muude murede kõrval hulga kultuurikatkestusi: kõigepealt olid teatrid ja kinod kinni, seejärel jõudis üldine hinnatõus piletihindadesse ning ühel hetkel käis kunstiringi kuutasu üle jõu.

See on kurb, sest paljude jaoks on tegemist sundvalikuga. Pikemas vaates on kultuurikatkestused aga suur mure, sest kui harjumus kultuurielust osa võtta kaob, on selle taas elustamine omajagu keeruline.

Seetõttu ongi meie suurim ülesanne teha lähiajal kõik, et kultuuri kättesaadavus paraneks. Kultuurielus osalemine avardab silmaringi, loob mõistmist ning võrdustab igapäevaelu: pakub põnevust, uusi ideid, rõõmsamat meelt.

Kultuurikatkestuste vastu tuleb astuda kõigeaegam, millega võimalik: langetada raamatute ja piletite käibemaksu, et need püsiksid taskukohasemad. Aidata raamatukogusid

CV

Kaarel on olnud Telliskivi Loomelinnaku ja teatri NO99 tegevjuht, juhtinud õppematerjalide kirjastust Maurus, kuulunud Eesti Kultuurkapitali ja Lauluväljaku nõukogusse ning lõõnud kaasa Arvamusfestivali, Vaba Lava ja Kalamaja Avatud Kooli käivitamises. 2021. aastast töötab Kaarel Tallinna kultuurivaldkonna abilinnapeana, kellenä on käivitanud mitmeid kultuuri kättesaadavust ja ligipääsetavust parandavaid algatusi.

uute raamatute ostmisel. Teha eakatele ja koolinoortele jõulisemaid hinnasoodustusi ning suurendada kultuurirandade eelarvet, et klassi-ekskursioonid kontsertidele või teatrisse ei katkeks.

Ja loomulikult noorte huvitegevus. Igauks meist on milleski andekas ning väärivad võimalust oma talent avastada. Igal lapsel, igal noorel peab olema võimalus käia vähemalt ühes huviringis ja ühes trennis. Kui see jääb raha taha, tuleb riigil appi tulla.

Las jääda ükski mets...

Metsade elurikkus ongi Eesti suurim rikkus. Kas suudame selle oma lastele alles jätta ja kokkuhoidlikult majandada?

Kuueaastasena koolilapsena kogusin 1980ndate lõpus allkirju fosforiidikaevandamise vastu – ajal, mil vaid mõni üksik õpetaja alla kirjutada julges. Mure Eesti looduse pärast ühendas meid toona ja selle loogiline jätk oli laulev revolutsioon ning Eesti vabaduse taastamine. Tänapäevaks oleme saanud rikkamaks ja edukamaks, isegi tarbimishiskonnaks. Kliimamuutused maailmas näitavad aga, et kasv tuleb looduse ja tulevaste põlvkondade elukeskkonna arvelt. On viimane aeg lühiajalise kasu saavutamise asemel teha otsuseid Eesti keskkonna ja planeedi tervisest lähtudes. Eestile üks olulisemaid loodushoiu samme on raieahvatude vähendamine, millega keskkonnaminister Madis Kallas ka algust on

teinud. Aastase raieahvatu vähendamine ainsuüks ühe miljoni tihumeetri võrra aitab alles jätta 500 Tallinna lauluväljaku suuruse ala metsa.

Elurikkuse kaitse metsades, meres ja linnalooduses leevendab keskkonnakriisi ja aitab kaasa ka inimeste paremale elukvaliteedile. Rohelise kütte ja tooraine välismaale viimine ei paranda Eesti inimeste elujärge ega aita meid kuidagi ka energiakriisis, vaid on üsna primitiivne majandamisviis. Nutikad ettevõtjad on juba täna loonud lahendusi, kuidas metsa ja rabade süsiniku sidumise võimet majanduslikult ära kasutada nii, et loodus oleks hoitud ka tulevaste põlvkondadele. Rohkem kui kaks kolmandikku Eesti inimestest pooldab raieahvatu vähendamist, kolmveerand aga riigimetsade majandamist püsimeetadena. Et see tegeliku metsaomaniku, iga Eesti kodaniku soov väljenduks ka riigi tegevuses, valige sotsiaaldemokraadid riigikokku!

424

Maris Hellrand
Tallinna
Linnavolikogu
liige

426
Margit Hiit
Lasteaia
direktor

Hoiame eesti õpetajat!

Kui olin värskelt ülikooli lõpetanud, küsis mu vanaisa Karl, kelleks ma nüüd siis saan. Vastasin uhkusega, et olen õpetaja. Selle peale hakkas vanaisa südamest naerma ja ütles: „Mis õpetaja sina ka oled, sind ei karda ju mitte keegi!”

Selline oli tema kogemus koolist. Õnneks on õpetamise meetodid vahepeal muutunud. Oleme avastanud, et ka õppimine kui meeldiv tegevus viib heade tulemusteni. Eesmärgid on meil ju suured ja las see jäädagi nii, et nende saavutamiseks peame senisest enam toetama keskkonda, kus õppimine toimub. Panustama nii ruumidesse ja vahenditesse kui ka inimestesse.

Igal Eesti lapsel on õigus turvalisele ja nüüdisaegsele kasvukeskkonnale, heale haridusele ja oma tööd armastavale õpetajale. Kuigi turvalisusele ja füüsilisele kasvukeskkonnale pööratakse üha enam tähelepanu ning vahendeid ja tulemusi mõõtvad testid näitavad Eesti haridust väga heast küljest, paneb nii õpilaste kui ka õpetajate vaimne tervis ja õpetajate rahulolu tööga muretsema. See peab paranema. Selleks:

- maksame õpetajaks ja tugispetsialistiks õppijatele stipendiumit;
- tõstame õpetajate miinimumpalga vähemalt 130 protsendile keskmisest palgast;
- seome lasteaiaõpetajate, huvikoolide õpetajate ja noorsootöötajate palga õpetajate palgakasvuga ning maksame selleks omavalitsustele piisavalt riigitoetust;
- seame sisse õpetaja tasustatud vaba semestri enesetäiendamiseks.

Roheenergia on päästerõngas

Toimetulek on julgeolek. Mõlema tagamiseks peame kiiresti suurendama taastuvenergia osakaalu. Teist valikut meil ei ole.

Saame sise- ja välisohtudele tulemuslikult vastu seista siis, kui meil on ühtne eesmärk ning inimesed on kindlad oma homses päevas. See tähendab nii majanduslikku turvatunnet kui usaldusväärust oma riigi suhtes. Selleks peame saama energiahinnad kontrolli alla ning olema suutelised tootma roheenergiat nii palju, et katta kõiki meie vajadusi. See aga ei ole võimalik ilma energiapöördeta, mis peab teoks saama hiljemalt 2030. aastaks.

Mida kiiremini arendame välja tuule- ja päikeseenergia tootmisvõimsusi, seda rutem tagame inimeste ja ettevõtete toimetuleku ning loome uusi võimalusi majandus-

arenguks. Hiljutised elektrihinnad tõusid kõrgustesse, mis tekitas väga paljudele peredele suuri raskusi. Riik tuli küll appi, kuid sellest oli vähe. Kas praeguses majandus- ja julgeolekuolukorras on riik suuteline piisavalt toetama kõiki abivajajaid, kui

hüppeline tõus kordub? Ei ole. Nii valige Riigikogusse neid, kes mõistavad probleemi tõsidust ja on valmis kiiresti ja efektiivselt tegutsema meie kõigi toimetuleku ja julgeoleku nimel!

425
Kirill Klaus
Keskkonna-
ministri nõunik

Kõiki väärtustav Eesti

25-aastase LGBT+ aktivistina tahan riiki, kus vähemusi kaasatakse ja väärtustatakse ning kus Eesti noorte vaimse tervise kriisi võetakse tõsiselt.

Juba lapsest saati olen tundnud tugevat vastumeelsust igasuguse ebavõrdsuse vastu. Kooliajal hakkasin aktivismiga tegelema ning mõistsin, et soovin minna ülikooli õppima rahvusvahelisi suhteid ja sotsioloogiat, et muuta maailm paremaks kohaks. Asusin õppima just Hollandisse, sest tahtsin elada riigis, kus saan vabalt olla mina ise ja armastada, keda tahan. Minu süda murdus 2019. aasta kevadel, kui võimu said juurde Eesti mainet kahjustavad parempopulistid, kes asusid veel tugevamalt siinseid vähemusi kiusama. See tõttu otsustasin pärast edukalt ülikooli lõpetamist tagasi kolida koduriiki, et seista LGBT+ kogukonna ning Eesti tuleviku eest.

Eesti julgeoleku tagab tugev, sidus ja inimõigusi austav ühiskond, kus kõik tunnevad end kaasaatuna. Seisan abieluvõrdsuse eest, et muuta samast soost paaride igapäevaelu lihtsamaks ja turvalisemaks. Nii saab päriselt LGBT+ kogukonnale näidata, et ka meie oleme siin riigis väärtustatud. LGBT+ õigustest hoolimine on oluline märk sellest, et progressiivse digiriigina kuulume ka väärtusmaailma poolest põhja ja lääne sekka, mitte ei võta idanaabrist eeskuj.

Teine minu jaoks äärmiselt oluline teema on tervikliku vaimse tervise poliitika loomine. Olukorras, kus Eesti noorte surmade number üks põhjus on enesetapp, on vaja parandada ligipääsu vaimse tervise teenustele ja arendada ennetustegevusi. Enda probleemidest tuleb osata rääkida, lähedasi tuleb märgata ja abi peab saama õigel ajal.

428

Anette Mäletjärvi
Aktivist

Noored vajavad esindatust

Rohkem infot minust:
<https://artjomdmitrijev.ee>

427

Artjom Dmitrijev
Programmeerija

Viimases Riigikogu koosseisus esindas noori, kes moodustavad 37% rahvastikust, vaid 2 saadikut.

Noored on poliitikast huvitatud, kuid nad ei osale selles. Nad ei osale selles, sest keegi ei kuula neid, sest neil pole esindajaid ja neil pole esindajaid, sest keegi ei kuula neid ja keegi ei kuula neid, sest... See on nõiarõng.

Parima haridusega Eesti!

Maailma parimaks hariduseks on vaja häid õpetajaid ja uusi lahendusi. Panen õla alla, et asi poliitilise kännu tagant liikuma saada.

Tegutsen iga päev selle nimel, et meie lapsed saaksid maailma parimat haridust. Õpetan koolis, loon uuenduslikke õppematerjale ja aitan hariduses digitehnoloogiat juurutada.

Kahjuks pole varsti häid õpetajaid, kes suudaksid uute lahendustega õpilastele parimat õppekogemust pakkuda. Õpetajate järelkasv on kriisis. Eesti koolides jäävad juba praegu tunnid ära, sest pole kedagi klassi ette panna. Aasta-aastalt muutub olukord hullemaks, sest meie õpetajaskond on üks Euroopa vanemaid. Probleemi tuum on palgas ja

Parlamendi koosseisu mitmekesistamisega muudame arutelu intensiivsemaks ja otsused tasakaalustatumaks.

Aga kas ma olen isiklikult väärt olema see esindaja?

Teate, ma arvan, et mitte, sest meil on Eestis väga andekad ja huvitavad noored ja ma olen kindel, et meie seas on kindlasti minust paremaid inimesi. Samas olen hetkel ainuke 21-aastane kandidaat Tallinnas. Minu järel järgmine noorim on 24.

Hetkel pole mul eesmärki kõiki probleeme lahendada ja ma ei usu, et see on põhimõtteliselt võimalik. Hetkel on minu peamiseks prioriteediks ülalmainitud nõiarõngi purustamine. Soovin, et alla 25-aastastel ei tekiks huvi mitte ainult ühiskondlikult oluliste küsimuste vastu, vaid nad saaksid ka ise nendeks, kes teevad otsuseid.

töökoormuses. Olukorra lahendamine taandub sellele, kui palju oleme valmis riigieelarvest haridusse raha suunama.

See on ka üks põhjuseid, miks ma sotsiaaldemokraatide ridades kandideerin. Igapäevatoos saan maailma kübekese võrra paremaks teha, aga õpetajate järelkasv on ühe suurema, poliitilise kännu taga. Näen, et sotsiaaldemokraatidel on usutav plaan ja oleme valmis haridusse investeerima.

430

Kristo Siig
Õpetaja

Meie sihte:

Sotsiaaldemokraadid hoolivad kõigi Eesti inimeste toimetulekust, et tagada meie riigi julgeolek. Terve ja haritud inimene on Eesti majandusedu ja ühiskondliku heaolu vedur. Iga inimene peab saama maksimaalselt kasutada oma võimeid ja tundma end väärtuslikuna. Toetame Ukraina vabadusvõitlust, mis kaitseb ka Eesti vabadust.

1 Tõstame tulumaksuvaba alampalga 1200 euroni aastaks 2027, millega koos tõusevad ka pensionid.

2 Viime aastaks 2030 Eesti elektritootmise üle taastuenergiale. Kasutame põlevkivijaamu varustuskindluse reservina. Võtame vastu kliimaseaduse.

3 Tagame eakatele hooldekodukoha pensioni eest - juba alates 1. juulist 2023.

4 Tagame tasuta lasteaiakoha igale lapsele, sest alusharidus on osa haridusest.

5 Suurendame hariduse ja huvihariduse rahastamist. Jätkame kooli- ja lasteaiaõpetajate palgatõusuga.

6 Tõstame esimese ja teise lapse toetuse 150 euroni lapse kohta.

7 Tagame ravikindlustuse kõigile ning suurendame tervishoiu rahastamist.

8 Vähendame Eesti metsade raiemahtu kolmandiku võrra. See säästab igal aastal lageraiest 100 km² metsa.

Ekspert hindab:

“Erakondade valimisprogrammide riigikaitse arendamise visioone võrreldes üllatab Reformierakonna konservatiivsus, Isamaa kasinus ja sotsiaaldemokraatide ambitsioon. Eesti 200 on aga langenud populismi kütke. Sotsiaaldemokraatide riigikaitse valimisprogramm on kõige terviklikum ja ambitsioonikam. Siin mängib ilmselt rolli ka SDE juhi Lauri Läänemetsa kaitseliitlase-kogemus.”

Julgeolekuekspert Meeli Oidsalu,
Postimees 24.01.2023

Sotsiaal-
demokraadid

See ei ole täpselt teada, onse veendumus või aade või ehk vahest sassis peaga välja mõeldud ilmavaade.

Ometigi mulle näib, et siis on hea, kui keegi hoolib: vää on kõrvaldada käibelt neid, kes pisut omamoodi.

Niikuinii on kätel kantud võimekad ja kiiduväärsed, aga neist, kel pole antud, ei pea saama aiaäärsed.

Hingehädast üle aitab vahest preester, papp või rabi, murtud kondid paneb paika siiski riiklik arstiabi.

Tore kui sul puudujäägi katteks vahendeid on pangas, aga ega see sind määri, kui sa ära elad palgast.

Olgugi ma nimestiku kõige tagumine otsik, põgenema ma ei tiku, kui on pealiskirjaks SOTSID.

435
Tõnu Oja
Näitleja

Hooldekodu pensioni eest on suur kergendus

Sotsiaaldemokraatide ettepanekul kiitis Riigikogu hiljuti heaks hooldekodureformi, mis võimaldab pensioni eest hooldekodukoha.

Hiljemalt alates keskeast muutseme me kõik selle pärast, mis juhtub siis, kui me ise või meie lähedased enam iseseisvalt hakkama ei saa. Siiani langes hooldekodu eest tasumine eaka ja tema lähedaste õlule, kuna pensionist kaugeltki ei piisanud. 1. juulist hakkab omavalitsus katma ligi poole hooldekodukoha tasust kõigil neil, kes hooldekodukohta vajavad. Muidugi eelistab iga inimene võima-

likult kaua elada oma kodus, mistõttu osana reformist parandatakse ka koduteenuseid abivajajatele.

Et omavalitsusi selles ülesandes aidata, eraldatakse sel aastal riigieelarvest 40 miljonit eurot, järgmisel aastal 57 miljonit ning sealt edasi kasvab riigipoolne toetus automaatselt koos pensionitõusuga. Tallinn saab sellest rahast märkimisväärse osa. Sel aastal 12 miljonit, järgmisel aastal ligi 16 miljonit eurot.

Hooldekodureform parandab ka hooldekodude sisulist kvaliteeti, kehtestades teenusele kõrgemad nõuded. Hooldekodude kvaliteet on olnud hüplik ning nii mõneski neist on liiga vähe oskuslikku ja samas empaatilist personali. Lisarahustus aitab kaasa parema ja motiveerituma personali leidmisele.

Kuidas päästa Maa?

Tulevik on palju ebakindlam, kui hulga võimalusi määrab sünnikoht.

Eesti ei saa tõmbuda siilina kerra ja loota, et katastroofid lähevad meist mööda – maailm on nii ühendatud, et ükski ei suuda me koos loodut ülal pidada. Ühiselt on siiski võimalik inimkond ja planeet päästa, kuid see nõuab juba märtsis uult riigikogult otsustavaid samme. Need on sinu senise elu kõige olulisemad valimised ja mina olen su valik, kui hoolid keskkonnast.

Esiteks on vaja üles ehitada taastuvenergia tootmine, teiseks korraldada kestlikuks transpordisüsteemid, kolmandaks kindlustada muutustele orienteeritud ühiskondlik mandaat, et populistid ei müüks maha meie laste tulevikku."

432
Siim Tuisk
Maailmaparandaja

421

Jevgeni OssinovskiTallinna Linnavolikogu
esimees

422

Madle Lippus

Tallinna abilinnapea

423

Kaarel Oja

Tallinna abilinnapea

424

Maris Hellrand

Tallinna Linnavolikogu liige

425

Kirill Klaus

Keskkonnaministri nõunik

426

Margit Hiiet

Lasteaia direktor

427

Artjom Dmitrijev

Programmeeria

428

Anette Mäletjärv

Aktivist

429

Anne Vetik

Ajakirjanik

430

Kristo Siig

Õpetaja

431

Victoria ErofeevaRahvusvaheline
koordinaator

432

Siim Tuisk

Maailmaparandaja

433

Jelena Petriläinen

Koolitaja

434

Aleksander Valdmann

Kvaliteedikontrolör

435

Tõnu Oja

Näitleja

Sinu hääl otsustab!

Riigikogu valimiste päev on 5. märtsil 2023. aastal, kui kella 9–20 on avatud kõik valimisjaoskonnad ning toimub ka kodus hääletamine. Valimispäeval saab hääletada ainult oma elukohajärgse valimisringkonna valimisjaoskonnades. Leia endale valimisjaoskond: www.valimised.ee

E-hääletamine algab 27. veebruaril kell 9 ja kestab 4. märtsi kella 20-ni. Hääletada saab ööpäev läbi aadressil www.valimised.ee. E-hääletamiseks vajad kehtivat ID-kaarti või mobiil-ID-d. NB! Smart-ID-ga hääletada ei saa.

Eelhääletus toimub 27. veebruarist kuni 2. märtsini, kui igas vallas ja linnas on avatud vähemalt üks valimisjaoskond, kus saavad hääletada ka valijad, kelle elukoht on mõnes muus valimisringkonnas. Hääletamine algab iga päev kell 12 ja lõpeb kell 20.

Eelhääletus kõigis valimisjaoskonnades toimub 3.-4. märtsil kella 12–20, kui saab hääletada oma elukohajärgse valimisringkonna valimisjaoskonnades.

Tule kindlasti valima ja vali südamega!

Ristsõna

Kõigi õige lahenduseni jõudnute vahel loosime välja **reisi kahele** Brüsselisse koos europarlamenti liikme **Marina Kaljuranna** külastamisega.

VÕIDA REISI!

Vastused saatke
5. märtsiks e-postiga:
lahendus@sotsid.ee
või kirja teel:
Sotsiaaldemokraatlik
Erakond,
Toompuiestee 16,
Tallinn 10137

					TÄNU SOTSIDELE VÕIMALIK - ... PENSIONI EEST	VESI-, VEE-	NÄITEKS	PILDI-PERSOON	SIIRI ...
					VÄNTAV END KAITSE-MINISTER				
					KAHEKSA ASTME SUURUNE INTERVALL				
					OMA-VALITSUS		NIKKEL		
					SOOME KIRJANIK MARTTI ...		KÖHRKALA		
	EW SOTSIAAL-DEMO-KRAADIST RIIGIPEA IN + NIMI	ISLAMI SÜMBOL		JAAPAN	ROOMA 500		PINDALA-ÜHIK		
					TÄHESTIKU VIES TÄHT		BARBIE PEIKA		
UUDISTE-AGENTUUR			TONT, KURADIKE						SUURE TURU
			PUUHARU KÄANDES						
AHJU...					KESK-ERAKOND		ALATES		
					SÜSINIK		APELSINI ASUTAJA IN + NIMI		
EESTI SPORDI-ORGANI-SATSIOON				MARGUS KONNULA					
				JUUBELDUS-HÜÜE					
NAISENIMI					DIAMEETER		TARA KÄANDES		
					JA NII EDASI		SÕIDU-VAHEND		
	PILDI-PERSOON								
	VAIMULIKU-RÕIVAS								
IDANAABRI NETIKOOD			LAEVA PAIGAL-HOIDJA					ALEV	
			KÜLJENDUS INGL K					KOHUSE-TÄITJA	
SDE LOOSUNG: TOIME-TULEK ON ...									VALD
TÄHESTIKU AVAJA		... JA KUULSUS			HEKTAR			MASSI-MEDIUM	
		LÕUNA-KOREA SPORDIKOOD			TÜHIPALJAS				
TUNTUD RAADIO-JAAM ... PLUS				PLAATINA					
				MASS					
LÄHIM RIIK, MILLE PEA-MINISTER ON SOTSIAAL-DEMOKRAAT									LAURI SAATPALU
OID				LÜHILAINE					
				IDA					
	LINNU NOKALOOK								

Valitud? Nüüd perega tasuta muuseumisse!

Valimispäev, 5. märts on ka järjekordne Tallinna tasuta muuseumipühapäev, mille algatasid sotsiaaldemokraadid 2022. aasta alguses. Iga kuu esimesel pühapäeval avatakse Tallinna linnale kuuluvate muuseumide uksed kõigile külastajatele tasuta. Kui valimas käidud, astuge sisse mõnda paljudest Tallinna muuseumidest – näiteks linnaelumuuseumisse Vene tänaval või Kiek in de Köki kindlustustesse! Kadriorus ootavad teid kolme kirjaniku majamuuseumid, Peeter I maja ja lauluväljaku külastuskeskus. Lasnamäel püüab aga külastajate pilke kunstihoone roosa paviljon. Häid muuseumielamusi!

Tähistame koos Eesti Vabariigi aastapäeva!

Tulge 21. veebruaril kell 18 Mustpeade Majja tasuta kontserdile!

Esineb **Ivo Linna** Kohtumine Jevgeni Ossinovski ja teiste kandidaatidega, pakutakse ka suupisteid ja sooja jooki.

Registreerumine ja lisainfo telefonil 5810 2352

